

Ongevoeligheid voor extinctie in appetitieve en aversieve conditionering van de seksuele respons

Gepubliceerd: 22-12-2011 Laatste bijgewerkt: 28-04-2024

Doel van de onderhavige studie is het onderzoeken van extinctie van appetitief en aversief geconditioneerde seksuele responsen.

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON35474

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Extinctie in appetitieve en aversieve seksuele conditionering

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

hyperseksualiteit en hyposeksualiteit, seksuele motivatie stoornissen

Aandoening

seksuele aandoeningen

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Leids Universitair Medisch Centrum

Overige ondersteuning: NWO

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Conditionering, Extinctie, Respons, Seksuele

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

1) Uitkomsten van vaginale fotoplethysmografie (VPA) en de peniale elektromechanische stalen rekstrook, 2) de subjectieve seksuele opwindings- en affect. 3) toenadering- of vermijdingsgeneigdheid op de approach/avoidance computertaak.

Secundaire uitkomstmaten

n.v.t.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Het doel van deze studie is om te onderzoeken hoe basale leerprocessen er aan kunnen bijdragen dat bepaalde stimuli seksueel belonende eigenschappen kunnen verkrijgen of juist hierin kunnen afnemen. Deze kennis kan bijdragen aan de behandeling van stoornissen in seksuele motivatie, zoals een verlaagd seksueel verlangen of een verhoogd seksueel verlangen. Er wordt verondersteld dat klassieke conditionering een grote rol speelt in de ontwikkeling van dergelijke seksuele stoornissen.

Volgens een incentive motivatie perspectief is seksuele motivatie het resultaat van de activatie van een gevoelig seksueel respons systeem door stimuli die matchen met dit systeem. Seksuele reacties, in het bijzonder orgasme, worden beschouwd als belonende ervaringen die als bekrachtiger kunnen werken. De positieve gevoelens die gepaard gaan met seksuele stimulatie kunnen geassocieerd raken met stimuli in de omgeving, waardoor deze stimuli geconditioneerde seksuele incentives worden die het motivatieproces in gang kunnen zetten. Echter kunnen op dezelfde wijze negatieve gevoelens die gepaard

gaan met seksuele stimulatie het motivatieproces afremmen. Er wordt verondersteld dat conditionering een belangrijke rol speelt in stoornissen in seksueel verlangen; weinig verlangen zou het resultaat zijn van een gebrek aan associatie tussen seksueel belonende ervaringen en stimuli, resulterend in een beperkt aantal potentiële seksuele incentives. Een verhoogd verlangen daarentegen, zou het resultaat zijn van een overvloed aan associatie tussen seksueel belonende ervaringen en stimuli, resulterend in een overdaad aantal potentiële seksuele incentives.

Experimenteel onderzoek onder mensen naar seksuele beloningsleer is schaars. In dit experiment zal het verschijnsel extinctie in seksuele conditionering bij gezonde proefpersonen worden onderzocht. Wij veronderstellen dat door middel van klassieke conditionering, de herhaaldelijke associatie tussen een neutrale stimulus en seksuele stimulatie, zal resulteren in een aangeleerde appetitieve seksuele respons op deze stimulus. Op een vergelijkbare manier wordt verondersteld dat het herhaaldelijk aanbieden van een seksueel erotische stimulus met pijnlijke stimulatie zal resulteren in een aangeleerde afgeremde respons op deze stimulus. Vervolgens is het mogelijk om de geconditioneerde respons te onderzoeken aan de hand van een extinctiefase. Hierin wordt een stimulus regelmatig gepresenteerd zonder de ongeconditioneerde stimulus (bijvoorbeeld een seksueel erotische stimulatie of een pijnlijke stimulatie). Voorgaande studies wekken de suggestie dat zowel appetitief als aversief geconditioneerde genitale responsen en subjectief affect, niet verdwijnen tijdens korte extinctiefasen. Dit doet vermoeden dat dergelijke geconditioneerde responsen ongevoelig zijn voor extinctie. Deze ongevoeligheid voor extinctie kan belangrijke klinische implicaties met zich mee brengen. Om systematisch de ongevoeligheid voor extinctie te onderzoeken zullen we in deze studie genitale en subjectieve seksuele opwinding gaan onderzoeken onder mannen en vrouwen in twee differentiële conditionering experimenten. In beide experimenten zal de ongevoeligheid voor extinctie worden onderzocht aan de hand van een uitgebreide extinctie fase, welke zal bestaan uit een lange serie trials. In Experiment 1 (N=60), waarin appetitieve conditionering wordt toegepast, zullen twee neutrale plaatjes worden aangeboden, die als geconditioneerde stimuli (CSs) dienen. Genitale vibrotactiele stimulatie zal dienen als de ongeconditioneerde stimulus (US). In Experiment 2 (N=60), waarin aversieve conditionering wordt toegepast, zullen twee erotische foto's dienst doen als CSs en een pijnlijke stimulus zal dienst doen als US. In beide experimenten zal slechts één CS (de CS+) gevolgd worden door de US gedurende de acquisitiefase. Gedurende de pre-conditioneringsfase, de acquisitiefase en de extinctiefase zullen de CSs herhaaldelijk worden aangeboden aan de proefpersonen, terwijl genitale seksuele opwinding wordt vastgesteld door middel van een vaginale photoplethysmograaf bij vrouwen en een metalen rekstrook om de penis bij mannen. Gedurende de pre-conditioneringsfase en de extinctiefase worden tevens zelfrapportages van emotionele valentie en subjectieve seksuele opwinding verzameld. Vervolgens zal er ook nog een stimulus respons compatibiliteitstest afgenomen worden om automatische toenadering- en vermijdingstendensen op de CSs vast te stellen. Er wordt verondersteld dat 1) het herhaaldelijk gepaard laten gaan van een

neutrale stimulus met seksuele stimulatie zal leiden tot een verhoogde seksuele respons op deze stimulus; en dat het herhaaldelijk gepaard laten gaan van een erotische stimulus met pijnlijke stimulatie zal leiden tot een afgenomen respons op deze stimulus. 2) Op grond van onderzoek naar evaluatieve conditionering wordt er verwacht dat de geconditioneerde responsen een afname zullen laten zien van geconditioneerd responderen, terwijl de valentie en de mate van subjectieve seksuele opwindning (geconditioneerd positief en negatief affect) geen afname zullen laten zien van geconditioneerd responderen.

Doel van het onderzoek

Doel van de onderhavige studie is het onderzoeken van extinctie van appetitief en aversief geconditioneerde seksuele responsen.

Onderzoekopzet

Experimenteel. Twee experimenten, appetitief en aversief, waarin twee stimuli gepresenteerd worden, waarvan er slechts één (CS+) gekoppeld wordt aan de seksuele appetitieve ongeconditioneerde stimulus of aan de aversive ongeconditioneerde stimulus (US). Als seksuele appetitieve US wordt vibrotactiele stimulatie van de genitalia toegepast en als aversieve US wordt een pijnprikkel toegediend op de pols. De sterkte van de vibratie en de pijnprikkel wordt door de proefpersoon zelf bepaald. In Experiment 1 (appetitieve conditionering) wordt tijdens een pre-conditionering-, acquisitie- en extinctiefase, twee neutrale plaatjes herhaaldelijk aangeboden, terwijl genitale opwindning gemeten wordt (vaginale pulse amplitude gemeten met vaginale fotoplethysmografie; en volume-veranderingen van de penis gemeten met een stalen rekstrook welke om de penis wordt bevestigd). Tijdens de pre-conditionerings- en extinctiefase wordt de mate van subjectieve seksuele opwindning en positief versus negatief affect in reactie op de plaatjes gemeten. Gedurende de conditioneringsfase wordt de CS+ 10 keer aangeboden en direct gevolgd door de vibrotactiele stimulatie. In Experiment 2 (aversieve conditionering) wordt tijdens een pre-conditionering-, acquisitie- en extinctiefase, twee erotische foto's herhaaldelijk aangeboden, terwijl genitale opwindning gemeten wordt (vaginale pulse amplitude gemeten met vaginale fotoplethysmografie; en volume-veranderingen van de penis gemeten met een stalen rekstrook welke om de penis wordt bevestigd). Tijdens de pre-conditionerings- en extinctiefase wordt de mate van subjectieve seksuele opwindning en positief versus negatief affect in reactie op de foto's gemeten. Gedurende de conditioneringsfase wordt de CS+ 10 keer aangeboden en direct gevolgd door de aanbidding van de pijnprikkel. De twee experimenten vinden plaats in een speciaal daarvoor ingerichte ruimte binnen het LUMC. Een vrouwelijke proefleider zal de vrouwelijke proefpersonen begeleiden en een mannelijke proefleider zal de mannelijke proefpersonen begeleiden. Voorafgaand aan het experiment zal telefonisch een korte seksuologische, medische en psychiatrische screening worden afgenomen bij de

proefpersoon. Verder dient de proefpersoon vragenlijsten in te vullen en vervolgens zal de onderzoeker uitleg geven over de experimentele procedure. Na de experimentele procedure zal een computer taak worden afgenomen die de toenadering- of vermijdingsgeneigdheid naar de experimentele geconditioneerde stimuli (CS+) meet.

Inschatting van belasting en risico

Het bezoek aan het LUMC duurt in totaal ongeveer 2 uur. De meting van de genitale opwindingsreactie brengt geen gevaar of risico met zich mee. De vibrotactiele stimulatie aan de genitalia kent eveneens geen schadelijke effecten. Ook het toedienen van de pijnlijke stimulatie aan de pols kent geen schadelijke effecten. Wel kan deze pijnstimulatie als onprettig ervaren worden. Het (zelf) inbrengen van het vaginale meetinstrument (ter grootte van een tampon) of het aanbrengen van de metalen rekstrook om de penis, het invullen van vragenlijsten over seksueel functioneren zouden eventueel als onprettig kunnen worden ervaren.

Contactpersonen

Publiek

Leids Universitair Medisch Centrum

Postbus 9600
2300 RC Leiden
NL

Wetenschappelijk

Leids Universitair Medisch Centrum

Postbus 9600
2300 RC Leiden
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- leeftijd tussen de 18 en 45 jaar oud
- BMI-index boven > 19
- heteroseksuele orientatie

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- zwangerschap of het geven van borstvoeding
- een diagnose van een affectieve, psychotische of middelengerelateerde stoornis volgens de DSM-IV-TR
- het hebben ondergaan van een hysterectomie
- het gebruiken van medicatie die de seksuele respons eventueel kan beïnvloeden. Hiervoor wordt het *Farmacotherapeutisch kompas* 2011 gebruikt
- een aanwezige stoornis of eerdere aandoeningen aan de genitalia die invloed kunnen hebben op (de meting van) de seksuele respons
- Overige medische aandoeningen die van invloed zijn op de seksuele respons of de meting van deze respons beïnvloeden.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blindering: Enkelblind

Controle: Geen controle groep

Doel: Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland

Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	23-12-2011
Aantal proefpersonen:	60
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	22-12-2011
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC Leiden-Den Haag-Delft (Leiden)
	metc-ldd@lumc.nl

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL37747.058.11